

Genişletilmiş zet

Eř Etkileşim Anketinin (Partner Interaction Questionnaire) Türkçe Geçerlik ve Güvenirlik alışması

Sosyal destek tipik olarak “kişilerin mevcut olduğunu düşündükleri veya hem resmi destek grupları hem de resmi olmayan yardım ilişkileri bağlamında profesyonel olmayanlar tarafından kendilerine sağlanan sosyal kaynaklar” olarak tanımlanmaktadır. Bu bağlamda sigara bağımlıların sigara bırakmaya karar vermeleri, bunu denemeleri ve sürdürmeleri konusunda aldıkları sosyal desteğin büyük önemi vardır. Sigara bağımlarının vrelerinden aldıkları sosyal desteğin niteliği ve şekli birbirlerinden çok farklı olsa da bu desteğin büyük bir kısmının çekirdek aile yapısı içinden sağlandığı aşıkardır. Bu destek bazı hallerde olumlu olabileceği gibi (geliştirici, destekleyici davranışlar v.b.) bazı hallerde de olumsuz olabilir (Eleştirici, azaltıcı, güven azaltıcı davranışlar v.b.). Sigara bırakma danışmanlığında sigara bırakmak isteyen kişiye sosyal destek sağlanması vurgulanması önem arz etmektedir. Ancak eşler tarafından sağlanan sosyal desteğin niteliğini ölçen niceliksel bir araç bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı Cohen ve Lichtenstein (1990) tarafından geliştirilmiş Eř Etkileşim Anketinin [Partner Interaction Questionnaire (PIQ-20)] Türkçe sürümünün geçerlik ve güvenirliğinin araştırılmasıdır.

Eř etkileşim anketinin (PIQ) orijinal hali iki faktörlüdür. İlk faktör olumsuz ikinci faktör ise olumlu davranışlarla ilgili boyuttur. Her iki alt boyutta beşli Likeert tarzı sorudan oluşan [Hiçbir zaman (0), neredeyse hiç (1), bazen (2), oldukça sık (3) veya çok sık (4)] 10’ar madde yer almaktadır. Yapılan literatür taramasında bu araştırmadan önce PIQ’nn Türk Kültürüne uyarlama çalışmasının yapılmadığı anlaşıldı. Bu nedenle araştırma kapsamından PIQ’nn Türk Kültürüne uyarlaması yapılarak geçerli ve güvenilir veri elde edemediğine dair kanıtlar da sunulmaya çalışıldı. Ölçeğin uyarlama çalışması leği geliştiren araştırmacılar tarafından uyarlama yapmak için izin alınması ile başladı. İki akademisyenden oluşan bir ekip (bir aile hekimi ve bir klinik psikolog) orijinal formdaki maddeleri Türkçe ’ye çevirdi. Bir uzman formu oluşturmak için her bir maddenin önce İngilizce orijinal cümlesi, altına Türkçeye çevirmiş cümlesi ve altına geri İngilizceye çevrilmiş cümlesi verildi. Her bir madde için formda görüşü alınacak uzmanlara “Uygun”, “Uygun Değil” seçenekleri ile görüş sunmak isteyenler için “nerileriniz” seçeneği açıldı. Psikoloji, psikiyatri ve aile hekimliği alanından sigara ile ilgili araştırmaları olan, İngilizcede yetkinliği olan 11 araştırmacıdan uzman görüşü alındı. Alınan uzman görüşleri arasındaki tutarlılık Krippendorff Alpha (2004) ile hesaplandı. Hesaplanan değer 0,93 olarak belirlendi ve bu değer yüksek tutarlılık göstergesi olarak kabul edildi. Ayrıca uzmanlardan alınan öneriler doğrultusunda maddeler son kez gözden geçirildi ve uygulama formu elde edildi.

Ölçek Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.D. Sigara Bırakma Polikliniğine başvuruda bulunan 611 kişiye uygulandı (İlk test). Bir ay sonra aynı vaka grubundan 598 kişi ankete tekrar cevap verdi (Yenilenen Test). İlk ve yenilenen testlerden elde edilen veriler SPSS yazılımına aktarıldı. Maddelerde eksik veri olup olmadığı incelendi. Uygulamalar uzman ya da asistan hekim kontrolünde uygulandığı için verilerde eksik veri bulunmadı. Her maddeye katılımcıların verdikleri yanıtlara göre verilerin çok değişkenli normal dağılımı incelendi. Verilerin çok değişkenli normal dağılıma uygun olduğu belirlendi. Elde edilen bu sonuca göre doğrulayıcı faktör analizi (Confirmatory Factor Analysis-CFA) uygulaması yapıldı. PIQ-20-TR daha sonra aynı vakalara bir ay sonra tekrar uygulandı. Her iki anketin (test ve re-test) birbirleri ile korelasyonları karşılaştırıldı.

Katılımcıların ortalama yaşı $35,54 \pm 4,7$ yıl, evlilik süreleri $10,02 \pm 2,47$ yıl, FNDT skorları $5,1 \pm 1,87$ puan, paket yılları $13,69 \pm 1,22$ idi. Katılımcılara uygulanan ilk teste katılımcılar olumlu boyuta ortalama $29,96 \pm 1,58$ puan, olumsuz boyuta ise $18,37 \pm 2,54$ puan vermişlerdir. Yapılan analizlerde Toplam PIQ-20-TR için Cronbach Alpha değeri; 0,92, Negatif alt ölçek 0,85 ve Pozitif lek 0,87 olarak sağlandı. Pozitif ve negatif tekrar test ve test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki vardı ($p < ,001$). Doğrulayıcı Faktör Analizleri ve uyum indeksleri, PIQ-20-Tr'nin ($X^2/sd = 2,131$; RMSEA = 0,054; GFI = 0,902; AGFI = 0,933; NFI = 0,963; IFI = 0,971; CFI = 0,97) yüksek geçerliliğini ortaya koydu. Uygulanan CFA’nın doğrulanıp doğrulanmadığına analizde elde edilen uyum indeksleri (fit indexes) ile karar verilmektedir.

Literatür dikkate alındığında bu araştırmada hesaplanmış fit indekslerin bazılarının kabul edilebilir bazılarının ise mükemmel uyum değerlerine karşılık geldiği belirlendi. Elde edilen veriler doğrultusunda Eř Etkileşim Anketinin (PIQ-20-TR) Türk Kültüründeki uygulamasında geçerli ve güvenilir veriler elde edebileceğine karar verildi.